רע"פ 1353/17 – רון ששון אסולין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1353/17

לפני:	כבוד השופט ד' מינץ
המבקש:	רון ששון אסולין
	נ ג ד
המשיבה:	מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר, ג' רביד ו-ש' יניב), מיום 11.1.2017, בעפ"ג 7329-10-16

בשם המבקש:	עו"ד תמר נבו
בשם המשיבה:	עו"ד ורד חלאוה

החלטה

הבקשה שבכותרת הועברה לטיפולי בעת האחרונה.

1. במסגרת הבקשה מתבקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר (אב"ד), ג' רביד ו-ש' יניב) מיום 11.1.2017 בעפ"ג 7329-10-16, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ל' מרגולין-יחידי) מיום 20.7.2016 בת"פ 31993-12-13. במסגרת גזר הדין הושתו על המבקש העונשים הבאים: הפעלת מאסר מותנה שהוטל על המבקש

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

בת"פ 15525-09-09 העומד על 10 חודשי מאסר; עונש מאסר בפועל לתקופה של 14 יום, שירוצה בחופף לעונש המאסר על תנאי שהופעל; קנס בסך של 300 ש"ח או יום מאסר תמורתו; התחייבות בסך של 2,500 ש"ח להימנע במשך שנתיים מביצוע העבירה בה הורשע, או מאסר של 5 ימים חלף ההתחייבות; פסילת רישיון לתקופה של 4 חודשים למשך שנתיים, בתנאי שהמבקש לא יעבור עבירות על פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה).

רקע והליכים קודמים

2. ביום 5.12.2013 הגישה המשיבה נגד המבקש כתב אישום לבית משפט השלום. על פי עובדות כתב האישום, ביום 17.3.2013 בשעה 17:00, או בסמוך לכך, המבקש החזיק בידו סם מסוכן מסוג חשיש, במשקל 2.4 גרם, לצריכתו העצמית ללא היתר או רישיון מאת המנהל. במסגרת כתב האישום יוחסה למבקש עבירת החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודה. ביום 16.6.2014 הורשע המבקש במיוחס לו, על פי הודאתו, וזאת במסגרת הסדר טיעון בו הוסכם כי יוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו.

3. ביום 27.11.2014 הוגש תסקיר שירות המבחן (להלן: התסקיר הראשון). במסגרת התסקיר נמסר כי המבקש, רווק ללא ילדים, סיגל לעצמו אורח חיים עבריינים והתמכרותי ואף ריצה עונשי מאסר ממושכים. שירות המבחן התייחס עוד לפגיעת ראש קשה שנגרמה לו, אשר כתוצאה ממנה עבר תהליך שיקום משמעותי ואמו מונתה לאפוטרופסית עליו. לחובתו 21 הרשעות קודמות כבגיר בגין עבירות סמים, אלימות ורכוש. שירות המבחן התרשם כי לאור דפוסי התנהגותו האלימים לאורך השנים ומצבו ההתמכרותי קיים סיכון להתנהגות אלימה בעתיד ולקושי בעמידה בתנאים מגבילים. בנוסף, להתרשמות שירות המבחן, הנכונות אותה הביע להשתלב במסגרת טיפולית מונעת מהחשש מפני השלכות ההליך המשפטי שהתנהל נגדו. נוכח גישתו והיעדר מודעותו לחומרת מצבו, כמו גם התנגדותו הנחרצת לטיפול, שירות המבחן נמנע מלתת המלצה טיפולית בעניינו.

4. ביום 1.12.2014 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש. במסגרת הדיון הצהיר המבקש כי הוא מעוניין להשתלב בהליך טיפולי, תוך שהוא טוען כי התנגדותו בעבר נבעה מאי-הבנה. בית משפט השלום קבע כי בהתחשב באורכו של המאסר המותנה, שלא יהיה מנוס מהפעלתו אלא אם יתקבל תסקיר שירות מבחן חיובי יותר – לפנים משורת הדין, יש להעניק למבקש הזדמנות נוספת ולחזור ולהפנותו לשירות המבחן. ואכן, ביום 11.2.2015 נערך תסקיר משלים בעניינו. שירות המבחן המליץ על הטלת צו מבחן למשך שנה, תוך הארכת המאסר על תנאי שתלוי ועומד כנגדו.

5. ביום 16.2.2015 גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש (להלן: גזר הדין הראשון). בית המשפט קבע כי מתחם הענישה לעבירה בה הורשע המבקש נע בין עונש מאסר על תנאי לבין תקופת מאסר קצרה שניתן לרצות בעבודות שירות. בהתחשב בנכונותו לקבלת טיפול הגיע בית המשפט לכלל מסקנה כי יש להעניק למבקש הזדמנות נוספת ויש מקום להאריך את המאסר המותנה. לאור האמור האריך בית המשפט את המאסר על תנאי שהוטל על המבקש בת"פ 15525-09-09 לתקופה של שנתיים. כן הושת על המבקש צו מבחן לתקופה של 12 חודשים תוך שהובהר כי ככל שלא יעמוד בתנאי צו המבחן, ייגזר עונשו מחדש.

6. ברם, בחלוף כחצי שנה, ביום 23.8.2015 הגיש שירות המבחן בקשה לדיון מחדש בעניינו של המבקש. בבקשה נטען כי הגעת המבקש לבדיקות אינה סדירה, כי הוא חזר להשתמש בסמים, אינו מגלה רצון להשתלב בטיפול

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

גמילה ולא רואה בעייתיות במצבו. על כן, ובהתאם לקביעת בית המשפט בגזר הדין הראשון, נוכח השינוי במצבו, בית המשפט נדרש לעניין העונש פעם נוספת.

7. בהתאם לכך, ביום 20.7.2016 הורה בית משפט השלום על ביטול צו המבחן ועל גזירת הדין מחדש. במסגרת גזר הדין קבע בית המשפט, בין היתר, כי:

"לאור חוסר שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן, העובדה שאין טיפול שמקדם את מצבו והסיכון להישנות ביצוע העבירות כמפורט בתסקירים שהתקבלו בשעתו עובר למתן גזר הדין וכמפורט בתסקירים עדכניים, בעת הזו הגעתי למסקנה שיש מקום להפעיל את המאסר המותנה גם לאחר שלקחתי בחשבון את טענות הסנגורית בדבר אורך המאסר המותנה, מועד הביצוע מעשה העבירה על ידי הנאשם בסמוך לסיום תקופת התנאי, אופי המעשים ואופי הסמים."

לאור האמור נגזר דינו לעונשים המפורטים לעיל.

8. המבקש ערער לפני בית המשפט המחוזי על חומרת העונש שהושת עליו, וביום 11.1.2017 נדחה ערעורו. נקבע כי גורמים רבים במערכת, ביניהם שירות המבחן ובית משפט השלום, עשו מאמצים רבים על מנת לסייע למבקש. אולם, חרף המאמצים, המבקש לא השכיל לקבל את העזרה שהוצעה לו ולעשות בה שימוש. פסק דין זה הוליד את הבקשה שלפנַי.

טענות הצדדים

9. לשיטת המבקש, מקרה זה הינו אחד מאותם מקרים נדירים בהם יש להתערב בעונש שנקבע, על אף שהמדובר ב"גלגול שלישי". נטען כי חוסר שיתוף הפעולה של המבקש לא נבע מזלזול בהליך המשפטי אלא ממצבו הבריאותי הקשה. לטענתו לא היה זה צודק לבטל את צו המבחן שהושת עליו ולהפעיל את המאסר המותנה, בשים לב למהותה של העבירה בה הורשע ולתקופת המאסר הארוכה שהושתה עליו. גם השתת 14 ימי המאסר בעניינו סוטים ממתחם הענישה, ולשיטתו הושתו רק במטרה להפעיל את עונש המאסר על תנאי. המבקש מוסיף כי נסיבותיו האישיות ובכללן חבלת הראש הקשה שחווה ואשר הובילה לירידה דרסטית ביכולתו התפקודית ואפשרויות השיקום הקיימות כיום בעניינו – מטות את הכף לטובתו. כתוצאה מכך יש לבטל את עונש המאסר שהוטל עליו ואת הפעלת עונש המאסר המותנה, ולחלופין להפנותו פעם נוספת לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן.

10. המשיבה טוענת מנגד כי הבקשה אינה עומדת בקריטריונים אשר הותוו בפסיקה לצורך מתן רשות ערעור. הובהר כי בית משפט השלום העניק למבקש הזדמנות להימנע ממאסר והטיל עליו צו מבחן, לצד הארכת המאסר המותנה. אלא שהמבקש לא עמד בתנאי צו המבחן, הוא לא השתלב בטיפול במסגרת בריאות הנפש או בקהילה, וסרב להשתלב גם בטיפול לגמילה מסמים. לגופם של דברים הובהר כי מי שהורשע בעבירה כאשר תלוי ועומד בעניינו מאסר מותנה, הכלל הוא כי התנאי יופעל, והארכתו היא אך החריג. לפיכך לא נפל כל פגם בהחלטת בית משפט השלום על הפעלת המאסר המותנה עם ביטול צו המבחן. יתר על כן, העונש שהושת על המבקש אינו חמור, והוא נקבע לריצוי בחופף לעונש המאסר על תנאי שהופעל. בנוסף נטען כי השתלבותו של המבקש במערכת שיקומית הינה בלתי אפשרית, שכן הוא אינו משתף פעולה והינו חסר מוטיבציה.

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

11. לאחר עיון בבקשה, בחומר שצורף לה ובתגובת המשיבה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

12. **הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה, ורק במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינם של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק ממשי אשר נגרם למבקש** (רע"פ 4062/17 אלקואעין נ' מדינת ישראל (19.6.2017); רע"פ 6313/17 לוין נ' מדינת ישראל (9.4.2018)). ברם, הבקשה שלפנַי אינה נכנסת לגדרם של מקרים אלו, באשר היא ממוקדת כולה בעניינו הפרטני של המבקש בלבד.

13. זאת ועוד, הבקשה נסובה סביב חומרת העונש שהושת על המבקש. כפי שנפסק לא אחת, השגה **על חומרת העונש אינה מקימה, על דרך הכלל, עילה לדיון ב"גלגול שלישי", אלא במקרים מיוחדים בהם מתגלה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות** (ראו למשל: רע"פ 6306/17 חטיב נ' מדינת ישראל (28.3.2018); **רע"פ 1044/17** הרון נ' מדינת ישראל (26.3.2017)). בענייננו, העונש שהושת על המבקש אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת במקרים דומים, וודאי לא בצורה שמצדיקה התערבות בו ב"גלגול שלישי" (השוו למשל: רע"פ 2408/09 סלאמה נ' מדינת ישראל (28.7.2009)). די בטעמים אלו, כשלעצמם, **כדי לדחות את הבקשה.**

14. מעבר לדרוש, גם לגופם של דברים דין הבקשה להידחות, שכן הפעלת המאסר על תנאי נעשתה כדין. **ניכר כי בית משפט השלום נתן משקל לנסיבותיו האישיות של המבקש וקבע, לפנים משורת הדין, כי יוגש תסקיר משלים בעניינו. בית משפט השלום אף הלך כברת דרך לקראת המבקש והחליט כי יש להאריך את המאסר על תנאי במקום להפעילו, ורק לאחר שהמבקש לא עמד בתנאיו של צו המבחן, הוחלט – בלית ברירה – להפעיל את המאסר המותנה שעמד לחובתו.**

15. גם בית המשפט המחוזי, בדחותו את ערעור המבקש, עמד על כך שכל האמצעים שניתן היה להעמיד לרשות המבקש כבר הועמדו לרשותו, אך לרוע המזל היה זה המבקש שלא נאחז ביד שהושטה לו לאורך כל הדרך. לא מצאתי מקום להתערב בקביעותיו של בית המשפט המחוזי וקביעה זו אף מתעצמת נוכח העובדה שלאחר ביצוע העבירה מושא הבקשה שלפני, הורשע המבקש בעבירות פליליות נוספות שעניינן תקיפה סתם וגניבה, ואף הועמד לדין בעבירה נוספת שעניינה נטילת נכסים לשם סחיטה.

16. ולעניין הפעלת המאסר על תנאי בעניינו של המבקש, יפים דבריה של השופטת א' פרוקצ'יה ברע"פ 7391/08 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (14.9.2009) לפיהם:

"שיקול הדעת הניתן לבית המשפט בהארכת עונש מאסר מותנה מתמקד במצבים שבהם מוצדק לתת לנאשם הזדמנות נוספת לחזור לדרך הישר, כאשר הוא מראה סימנים המניחים יסוד לציפייה כי כך יהיה. עצם אורכו של עונש המאסר על תנאי שהוטל בגין הליך קודם אינו טעם מיוחד להארכתו, במיוחד כאשר הנאשם אינו מראה סימנים אמיתיים של הכרה והפנמה של משמעות התנהגותו הפלילית". (שם, פסקה 20; הדגשות שלי – ד.מ.).

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

כך בכלל, וכך בעניין שלפנַי. בית משפט השלום האריך תחילה את עונש המאסר על תנאי שהוטל על המבקש, מפני שסבר כי הוא מתאמץ לחזור למוטב. יתר על כן, למרות התנהלותו של המבקש עד למתן גזר הדין השני מושא הערעור, בית משפט השלום קבע כי יש למקם את עונשו של המבקש בתחתית מתחם הענישה, אך נוכח התנהלותו לא ניתן היה למקמו בתחתית המתחם ממש. יוצא אפוא, כי אין למבקש להלין אלא על עצמו.

17. **נוכח כל האמור לעיל הבקשה נדחית.** המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו בפסק הדין ביום 13.5.2018 עד לשעה 10:00 בבית מעצר ניצן, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים מס': 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ז בניסן התשע"ח (12.4.2018).

ש ו פ ט

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©